

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 19 juli 2012*

”Associeringsavtalet EEG-Turkiet — Associeringsrådets beslut nr 1/80 — Artikel 7 första stycket — Upphållsrätt för familjemedlemmarna till en turkisk arbetstagare som tillhör en medlemsstats reguljära arbetsmarknad — Thailändsk medborgare som varit gift med en turkisk arbetstagare och som sammanbott med vederbörande i över tre år”

I mål C-451/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Verwaltungsgericht Gießen (Tyskland) genom beslut av den 11 augusti 2011, som inkom till domstolen den 1 september 2011, i målet

Natthaya Dülger

mot

Wetteraukreis,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.N. Cunha Rodrigues (referent) samt domarna U. Löhmus, A. Rosas, A.Ó Caoimh och C.G. Fernlund,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: handläggaren K. Malacek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 10 maj 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Natthaya Dülger, genom Ch. Momberger, Rechtsanwalt,
- Wetteraukreis, genom D. Mayer, i egenskap av ombud,
- Tysklands regering, genom A. Wiedmann, i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av G. Palatiello, avvocato dello Stato,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Österrikes regering, genom F. Koppensteiner, i egenskap av ombud,
— Europeiska kommissionen, genom V. Kreuschitz och G. Rozet, båda i egenskap av ombud,
och efter att den 7 juni 2012 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 7 första stycket första strecksatsen i associeringsrådets beslut nr 1/80 av den 19 september 1980 om utveckling av associeringen (nedan kallat beslut 1/80). Associeringsrådet inrättades genom avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Turkiet, vilket undertecknades den 12 september 1963 i Ankara av Republiken Turkiet, å ena sidan, och av medlemsstaterna i EEG och gemenskapen, å andra sidan. Avtalet ingicks, godkändes och bekräftades för gemenskapens räkning genom rådets beslut 64/732/EEG av den 23 december 1963 (EGT 1964, 217, s. 3685) (nedan kallat associeringsavtalet).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Natthaya Dülger, thailändsk medborgare, och Wetteraukreis (regionen Wetterau), angående den senares beslut att inte bevilja Natthaya Dülger uppehållstillstånd.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätten

Associeringen EEG–Turkiet

– Associeringsavtalet

- 3 Enligt artikel 2.1 i associeringsavtalet har detta till syfte att främja ett fortlöpande och väl avvägt stärkande av de ekonomiska och handelsmässiga förbindelserna mellan de avtalsslutande parterna, inklusive på området för arbetskraft. Detta ska ske genom att fri rörlighet för arbetstagare stegvis genomförs samt genom att inskränkningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster undanröjs, i syfte att höja levnadsstandarden för det turkiska folket och underlätta en framtida anslutning av Republiken Turkiet till gemenskapen.

– Tilläggsprotokollet

- 4 I tilläggsprotokollet, som undertecknades i Bryssel den 23 november 1970 och som ingicks, godkändes och bekräftades för gemenskapens räkning genom rådets förordning (EEG) nr 2760/72 av den 19 december 1972 (EGT L 293, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 1, s. 130) (nedan kallat tilläggsprotokollet), fastställs, i enlighet med dess artikel 1, villkoren för, den närmare utformningen av och tidsplanen för genomförandet av den övergångsfas som föreskrivs i artikel 4 i avtalet. Enligt artikel 62 i detsamma utgör det en integrerad del av associeringsavtalet.

5 Artikel 59 i tilläggsprotokollet har följande lydelse:

”Inom de områden som omfattas av detta protokoll får Turkiet inte beviljas en förmånligare behandling än den som medlemsstaterna beviljar varandra på grundval av Fördraget om upprättandet av gemenskapen.”

– Beslut nr 1/80

6 Enligt skäl 3 i beslut 1/80 har beslutet som syfte att förbättra, på det sociala området, det system som arbetstagarna och deras familjemedlemmar omfattas av i förhållande till det system som inrättades genom associeringsrådets beslut nr 2/76 av den 20 december 1976.

7 I artikel 7 i beslut nr 1/80 förskrivs följande:

”När en turkisk arbetstagare tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat har dennes familjemedlemmar, under förutsättning att de har fått tillstånd att förena sig med honom,

— rätt att efter minst tre års laglig bosättning i den medlemsstaten, och med förbehåll för den företrädesrätt som tillkommer arbetstagare från gemenskapens medlemsstater, anta erbjudanden om anställning,

— rätt att efter minst fem års laglig bosättning i den medlemsstaten utöva valfri avlönad verksamhet.

Barn till turkiska arbetstagare som har genomgått en yrkesutbildning i värdstaten kan, oavsett hur länge de har varit bosatta i den medlemsstaten, anta erbjudanden om anställning i den medlemsstaten, på villkor att en av föräldrarna har varit reguljärt anställd i åtminstone tre år i sagda medlemsstat.”

Övriga unionsrättsliga bestämmelser

8 Artikel 10.1 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 33), i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2434/932 av den 27 juli 1992 (EGT L 245, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 5, s. 160) (nedan kallad förordning nr 1612/68), hade följande lydelse:

”Följande personer skall, oavsett sin nationalitet, ha rätt att bosätta sig tillsammans med en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och som är anställd i en annan medlemsstats territorium:

a) Arbetstagarens make och deras avkomlingar som är under 21 års ålder eller är beroende av dem för sin försörjning,

b) släktingar i närmast föregående led till arbetstagaren och hans eller hennes make, som är beroende av dem.”

9 Denna artikel 10 i förordning nr 1612/68 har upphävts genom artikel 38.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, s. 77 samt rättelser i EUT L 229, 2004, s. 35, EUT L 197, 2005, s. 34 och EUT L 204, 2007, s. 28).

10 Artikel 5.2 i direktiv 2004/38 har följande lydelse:

”Familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat skall endast åläggas skyldighet att ha visering i enlighet med förordning (EG) nr 539/2001 eller i förekommande fall med nationell lag. Enligt detta direktiv skall innehav av giltigt uppehållskort enligt artikel 10 medföra undantag för dessa familjemedlemmar från kravet på visering.

Medlemsstaterna skall ge dessa personer all den hjälp de behöver för att få nödvändiga viseringar. Viseringarna skall utfärdas gratis så snart som möjligt på grundval av ett påskyndat förfarande.”

11 Artikel 6 i detta direktiv, med rubriken ”Uppehållsrätt i högst tre månader”, har följande lydelse:

”1. Unionsmedborgare skall ha rätt att uppehålla sig på en annan medlemsstats territorium i högst tre månader utan några andra villkor eller formaliteter än kravet på att inneha ett giltigt identitetskort eller pass.

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall också tillämpas på familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat, som följer med eller ansluter sig till unionsmedborgaren och som innehar ett giltigt pass.”

12 Enligt artikel 7.2 i direktiv 2004/38 ska uppehållsrätt för längre tid än tre månader även omfatta familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat när de följer med eller ansluter sig till unionsmedborgaren i den mottagande medlemsstaten.

13 Artikel 38.3 i detta direktiv har följande lydelse:

”Hänvisningar till de upphävda bestämmelserna och direktiven skall anses som hänvisningar till detta direktiv.”

Den tyska lagstiftningen

14 I 4 § stycke 5 i lagen om utlänningars vistelse, förvärvsarbete och integrering i Tyskland (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet) av den 30 juli 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1950), i dess lydelse vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet (BGBl. 2008 I, s. 162) (nedan kallad Aufenthaltsgesetz), föreskrivs:

”En utländsk medborgare som har uppehållsrätt enligt [associeringsavtalet] är, för det fall vederbörande varken har bosättningsstillstånd eller tillstånd att varaktigt bosätta sig inom EG, skyldig att uppvisa ett uppehållstillstånd till stöd för nämnda uppehållsrätt. Upphållstillstånd utfärdas på förfrågan.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

15 Klaganden i målet vid den nationella domstolen (nedan kallad Natthaya Dülger) reste den 30 juni 2002 in i Förbundsrepubliken Tyskland med ett turistvisum. Den 12 september 2002 gifte hon sig med den turkiske medborgaren Mevlüt Dülger i Danmark.

16 Mevlüt Dülger har sedan år 1988 permanent uppehållstillstånd i Tyskland. Under den tid som paret Dülger levde tillsammans var Mevlüt Dülger anställd hos olika arbetsgivare i denna medlemsstat (den 1 oktober 2002–den 30 juni 2004, den 1 augusti 2004–den 8 juni 2005, den 1 mars 2006–den 15 mars 2008 och den 1 juni 2008–den 31 december 2009).

- 17 Natthaya Dülger ansökte den 18 september 2002 om uppehållstillstånd. Hon angav därvid att hon var gift och hade två barn i Thailand, födda år 1996 respektive år 1998. För att hon skulle kunna leva med sin make beviljades Natthaya Dülger ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som sedan förlängdes flera gånger, vid det sista tillfället från den 10 september 2008 fram till den 26 juni 2011. Sedan den 21 juni 2011 innehar klaganden ett fiktivt intyg (intyg om tillfälligt uppehållstillstånd, ett så kallat Fiktionsbescheinigung).
- 18 Natthaya Dülgers döttrar reste in i Förbundsrepubliken Tyskland den 1 juli 2006.
- 19 Den 3 juni 2009 separerade Natthaya Dülger från sin make och bosatte sig med sina två döttrar på ett kvinnohärberge i Friedberg (Tyskland). Sedan dess uppbär hon förmåner enligt del II i sociallagen – grundförmåner för arbetssökande (Sozialgesetzbuch Teil II).
- 20 Hennes äktenskap med Mevlüt Dülger upplöstes den 3 februari 2011.
- 21 Genom en skrivelse av den 9 september 2009 upplyste den behöriga utlänningsmyndigheten för regionen Wetterau (nedan kallad utlänningsmyndigheten) Natthaya Dülger om att hon efter separationen från maken hade erhållit självständig uppehållsrätt. Denna uppehållsrätt gällde under ett år och hon var inte skyldig att visa att hon kunde sörja för sin egen eller sina döttrars försörjning. Hon upplystes om att villkoren för hennes (och barnens) uppehållstillstånd, för det fall att hon efter den 4 juni 2010 fortfarande skulle vara beroende av offentliga medel, inte längre skulle anses uppfyllda och att de då skulle tvingas lämna Tyskland. Endast om Natthaya Dülger vid denna tidpunkt självständigt kunde sörja för sina och sina barns behov skulle deras uppehållsrätt bestå.
- 22 Den 18 september 2009 sökte Natthaya Dülger uppehållstillstånd enligt 4 § stycke 5 Aufenthaltsgesetz med hänvisning till att hon i egenskap av familjemedlem till en turkisk arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat och med vilken hon lagligen sammanbott i minst tre år, hade förvärvat de rättigheter som följer av artikel 7 i beslut nr 1/80.
- 23 I beslut av den 15 mars 2010 avslag utlänningsmyndigheten Natthaya Dülgers ansökan med anledning av att hon inte hade förvärvat några rättigheter enligt artikel 7 i beslut nr 1/80. Det är nämligen enbart turkiska familjemedlemmar till en turkisk arbetstagare som kan åberopa denna bestämmelse.
- 24 Natthaya Dülger väckte talan mot detta beslut och gjorde därvid gällande att artikel 7 i beslut nr 1/80 inte innehåller några särskilda villkor vad gäller familjemedlemmars nationalitet. Hon yrkade att den hänskjutande domstolen skulle dels ogiltigförklara utlänningsmyndighetens beslut, dels förplikta denna myndighet att bevilja henne uppehållstillstånd enligt 4 § stycke 5 Aufenthaltsgesetz.
- 25 Den hänskjutande domstolen har konstaterat att det sökta uppehållstillståndet enbart kan beviljas Natthaya Dülger med tillämpning av nämnda 4 § stycke 5 Aufenthaltsgesetz, om hon har rätt att vistas i Tyskland med stöd artikel 7 i beslut nr 1/80. Den hänskjutande domstolen anser att det med hänsyn till villkoren i denna bestämmelse i förevarande fall enbart är fråga om huruvida Natthaya Dülger, i egenskap av thailändsk medborgare, kan betraktas som familjemedlem till en turkisk arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat.
- 26 Verwaltungsgericht Gießen har därför beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Kan en thailändsk medborgare som varit gift med en turkisk arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i en medlemsstat, och som efter det att hon beviljats tillstånd att förena sig med nämnda arbetstagare levit tillsammans med honom utan avbrott under mer än tre år, med framgång åberopa de rättigheter som följer av artikel 7 första stycket första strecksatsen i beslut nr 1/80 med följderna att hon, på grund av bestämmelsens direkta effekt, har uppehållsrätt?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 27 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ska tolkas så, att en person som är familjemedlem till en turkisk arbetstagare men medborgare i ett tredjeland som inte är Turkiet, i den mottagande medlemsstaten kan göra gällande de rättigheter som följer av denna bestämmelse när alla övriga villkor som uppställs däri är uppfyllda.
- 28 Enligt artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 har familjemedlemmar till en turkisk arbetstagare, med förbehåll för att de i beslutet uppräknade villkoren är uppfyllda, en egen rätt att ta anställning i den mottagande medlemsstaten. I detta avseende har domstolen upprepade gånger slagit fast att de rättigheter som enligt artikel 7 första stycket tillerkänns en turkisk arbetstagares familjemedlemmar vad avser anställning i den berörda medlemsstaten med nödvändighet – för att rätten att komma in på arbetsmarknaden och faktiskt utöva avlönad verksamhet inte ska förlora sin ändamålsenliga verkan – förutsätter att den berörda personen har en motsvarande uppehållsrätt (se, bland annat, dom av den 18 juli 2007 i mål C-325/05, Derin, REG 2007, s. I-6495, punkt 47, och av den 22 december 2010 i mål C-303/08, Bozkurt, REU 2010, s. I-13445, punkt 36).
- 29 I artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 uppställs tre kumulativa villkor för att tillerkännas de rättigheter som följer av denna bestämmelse:
- den berörda personen ska vara familjemedlem till en turkisk arbetstagare som redan tillhör den reguljära arbetsmarknaden i den mottagande medlemsstaten,
  - den berörda personen ska ha fått tillstånd av de behöriga myndigheterna i den staten att förena sig med nämnda arbetstagare, och
  - den berörda personen ska sedan en viss tid vara varaktigt bosatt i den mottagande medlemsstaten.
- 30 Såsom framgår av beslutet om hänskjutande och i synnerhet av tolkningsfrågans lydelse i sig var Natthaya Dülger i förevarande fall gift med en turkisk arbetstagare som tillhörde den reguljära arbetsmarknaden i Tyskland, och med vilken hon, efter att fått tillstånd att förena sig med honom i denna medlemsstat, oavbrutet sammanbott från giftermålet, i september 2002, till deras separation, i juni 2009. Vid en första anblick verkar de i föregående punkt uppräknade villkoren således vara uppfyllda.
- 31 Den tyska, den italienska och den österrikiska regeringen har emellertid gjort gällande att begreppet familjemedlemmar i den mening som avses i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 enbart omfattar en turkisk arbetstagares familjemedlemmar som också är turkiska medborgare. Natthaya Dülgers thailändska medborgarskap utgör följaktligen hinder för henne att åberopa de rättigheter som följer av denna bestämmelse.
- 32 Denna ståndpunkt kan inte godtas.
- 33 Enligt fast rättspraxis utgör artikel 7 i beslut nr 1/80 en integrerad del av unionsrätten (se dom av den 20 september 1990 i mål C-192/89, Sevince, REG 1990, s. I-3461, punkterna 8 och 9; svensk specialutgåva, volym 10, s. 507, och av den 29 mars 2012 i de förenade målen C-7/10 och C-9/10, Kahveci och Inan, punkt 23).
- 34 Nämnda artikel 7 första stycket innehåller varken en definition av begreppet ”familjemedlemmar” till en turkisk arbetstagare eller en uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas lagstiftningar i syfte att fastställa begreppets betydelse och tillämpningsområde. I bestämmelsen återfinns inte heller något villkor avseende familjemedlemmarnas nationalitet.

- 35 Det följer dessutom av domstolens fasta praxis att begreppet familjemedlemmar inte är begränsat till att endast avse arbetstagarens biologiska familj (se dom av den 30 september 2004 i mål C-275/02, Ayaz, REG 2004, s. I-8765, punkt 46).
- 36 Under dessa omständigheter och i syfte att säkerställa att begreppet familjemedlemmar i den mening som avses i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 tillämpas homogent i medlemsstaterna, ska det tolkas på ett självständigt och enhetligt sätt inom unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Ayaz, punkt 39).
- 37 Såsom domstolen har slagit fast ska begreppet arbetstagarens "familjemedlemmar" sålunda tolkas med beaktande av det eftersträvade målet och av sammanhanget (domen i det ovannämnda målet Ayaz, punkt 40).
- 38 Det ska härvid erinras om att det system med gradvist förvärvande av rättigheter som föreskrivs i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 har två syften.
- 39 I ett första skede, innan den inledande perioden om tre år har löpt ut, syftar nämnda bestämmelse till att göra det möjligt för familjemedlemmar till den migrerande arbetstagaren att vara med honom eller henne, och på så sätt, genom familjeåterförening, främja anställning och underlätta vistelsen för den turkiska arbetstagare som redan är vederbörligen integrerad i den mottagande medlemsstaten (se, bland annat, domen i de ovannämnda förenade målen Kahveci och Inan, punkt 32 samt där angiven rättspraxis).
- 40 I ett andra skede syftar nämnda bestämmelse till att främja en varaktig anpassning i den mottagande medlemsstaten för den migrerande turkiska arbetstagarens familj, genom att efter tre års reguljär bosättning i den medlemsstaten ges den berörde familjemedlemmen möjlighet att själv tillträda arbetsmarknaden. Det huvudsakliga syftet med detta är att stärka familjemedlemmens ställning. Detta sker genom att han eller hon, som i detta skede redan är vederbörligen integrerad i den mottagande medlemsstaten, ges möjlighet att försörja sig själv i den aktuella staten och därmed att skapa sig en självständig ställning i förhållande till den migrerande arbetstagaren (se, bland annat, dom av den 11 november 2004 i mål C-467/02, Cetinkaya, REG 2004, s. I-10895, punkt 25, samt domen i de ovannämnda förenade målen Kahveci och Inan, punkt 33).
- 41 Av detta följer att familjeåterförening spelar en central roll i det system som inrättats genom artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80.
- 42 Vad gäller detta oundgängliga sätt att främja familjelivet bidrar den familjeåterförening som tillerkänns turkiska arbetstagare som tillhör den reguljära arbetsmarknaden i medlemsstaterna såväl till att förbättra kvaliteten på deras vistelse som till deras integration i dessa stater, och främjar på så sätt också den sociala sammanhållningen i samhället.
- 43 Den tyska regeringen har emellertid gjort gällande att såväl syftet med som målet i associeringsavtalet och beslut nr 1/80 talar mot att artikel 7 första stycket i detta beslut också är tillämplig på personer som inte är turkiska medborgare. Nämnda avtal har i första hand ekonomiska mål. Regleringen kring uppehållstillstånd för en turkisk arbetstagares maka från ett tredjeland är således inte ett aktuellt problem för en associering som inrättats på dessa grunder.
- 44 Detta argument kan inte godtas.
- 45 Även om associationsavtalet, i enlighet med dess artikel 2.1, har till syfte att främja ett fortlöpande och väl avvägt stärkande av de ekonomiska och handelsmässiga förbindelserna mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Turkiet, framgår det icke desto mindre därunder att de avtalslutande

parterna, genom att i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ge turkiska arbetstagares familjemedlemmar möjligheten att förena sig med denne arbetstagare i den medlemsstat där vederbörande arbetar, grundat sig på skäl som går väl utöver rent ekonomiska överväganden.

- 46 Artikel 7 i beslut nr 1/80 återfinns nämligen i avsnitt 1 i kapitel II i detta beslut, med rubriken "Sociala bestämmelser". Detta avsnitt avser frågor om anställning och fri rörlighet för arbetstagare.
- 47 De fördelar som familjeåterföreningen har för familjelivet, vistelsen och den turkiska arbetstagarens integration i den medlemsstat i vilken vederbörande arbetar och är bosatt är helt oberoende av nationaliteten hos de familjemedlemmar som har tillstånd att förena sig med arbetstagaren i denna stat.
- 48 Domstolen har dessutom redan slagit fast att de sociala bestämmelserna i beslut nr 1/80, vilka omfattar artikel 7 första stycket, utgör ytterligare ett steg mot genomförandet av fri rörlighet för arbetstagare i enlighet med artiklarna 45 FEUF, 46 FEUF och 47 FEUF, och att de principer som uttrycks i dessa artiklar i så hög grad som möjligt därför ska tillämpas på turkiska arbetstagare som åtnjuter de rättigheter som föreskrivs i nämnda beslut (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 januari 1997 i mål C-171/95, Tetik, REG 1997, s. I-329, punkt 20, och av den 17 april 1997 i mål C-351/95, Kadiman, REG 1997, s. I-2133, punkt 30).
- 49 Av domstolens fasta praxis framgår också att innebörden av begreppet familjemedlemmar i den mening som avses i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ska fastställas med hänvisning till den tolkning som har gjorts av samma begrepp på området för den fria rörligheten för arbetstagare från unionens medlemsstater, och närmare bestämt med hänvisning till tillämpningsområdet för artikel 10.1 i förordning nr 1612/68 (domen i det ovannämnda målet Ayaz, punkt 45).
- 50 I artikel 10.1 i denna förordning föreskrevs att familjemedlemmar till en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat har rätt att bosätta sig tillsammans med denne arbetstagare i den medlemsstat i vilken vederbörande är anställd, oavsett deras nationalitet.
- 51 Denna bestämmelse har upphävts men i artiklarna 6.2 och 7.2 i direktiv 2004/38 anges också principen att familjemedlemmar till en unionsmedborgare, vilka inte är medborgare i en medlemsstat, har rätt att följa med eller förena sig med nämnda unionsmedborgare i den mottagande medlemsstaten.
- 52 En eventuell inskränkning av rätten till familjeåterförening, vilket skulle bli följden om de rättigheter som tillerkänns enligt artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 enbart tillämpades på familjemedlemmar som är turkiska medborgare, skulle strida mot målet i denna bestämmelse.
- 53 En sådan inskränkning skulle också strida mot rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, som ska skyddas enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Eftersom artikel 7 i beslut nr 1/80 utgör en integrerad del av unionsrätten, är medlemsstaterna förpliktade att beakta skyldigheterna som följer av artikel 7 i denna stadga, som enligt artikel 6.1 FEU har samma rättsliga värde som fördragen.
- 54 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 50–53 i sitt förslag till avgörande är denna tolkning av begreppet familjemedlemmar i den mening som avses i artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 än mer motiverad, eftersom den även gäller med avseende på associeringsrådets beslut nr 3/80 av den 19 september 1980 om tillämpningen av Europeiska gemenskapernas medlemsstaters system för social trygghet på turkiska arbetstagare och deras familjemedlemmar (EGT C 110, 1983, s. 60).

- 55 I artikel 1 a i beslut nr 3/80 föreskrivs nämligen att begreppet familjemedlem vid tillämpningen av detta beslut har den betydelse som anges i artikel 1 i rådets förordning av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 57).
- 56 Domstolen, som ombetts att tolka tillämpningsområdet för förordning nr 1408/71 med avseende på person, har upprepade gånger slagit fast att artikel 2.1 i denna förordning rör två klart skilda personkategorier, nämligen arbetstagare å ena sidan, och deras familjemedlemmar och efterlevande å andra sidan. De förstnämnda måste, för att omfattas av förordningen, vara medborgare i en medlemsstat eller vara statslösa eller flyktingar bosatta inom en medlemsstats territorium. För familjemedlemmar eller efterlevande till arbetstagare som är unionsmedborgare uppställs däremot inte något villkor om medborgarskap för att förordningen ska kunna tillämpas på dem (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 april 1996 i mål C-308/93, Cabanis-Issarte, REG 1996, s. I-2097, punkt 21, och av den 25 oktober 2001 i mål C-189/00, Ruhr, REG 2001, s. I-8225, punkt 19).
- 57 Domstolen har dessutom slagit fast att definitionen av den personkrets som beslut nr 3/80 är tillämpligt på och som återfinns i artikel 2 i detta beslut, bygger på motsvarande definition i artikel 2.1 i förordning nr 1408/71 (dom av den 4 maj 1999 i mål C-262/96, Sürül, REG 1999, s. I-2685, punkt 84).
- 58 En tolkning av artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 med stöd av det som framförts ovan påverkas inte av att domstolen i flera av dess domar rörande tillämpningen av denna bestämmelse, i likhet med vad den hänskjutande domstolen har anfört, hänvisat till turkiska arbetstagares familjemedlemmar som också har varit turkiska medborgare (se dom av den 16 mars 2000 i mål C-329/97, Ergat, REG 2000, s. I-1487, punkt 67, och av den 22 juni 2000 i mål C-65/98, Eyüp, REG 2000, s. I-4747, punkt 48, samt domarna i de ovannämnda målen Derin, punkt 48, och Bozkurt, punkt 46).
- 59 I samtliga dessa domar har målet vid den nationella domstolen nämligen avsett situationer i vilka förmåner enligt beslut nr 1/80 ska beviljas en turkisk arbetstagares barn eller maka vilka också varit turkiska medborgare. Oaktat detta ska domstolens hänvisning till familjemedlemmarnas nationalitet inte tillmätas någon särskild betydelse.
- 60 Den tyska, den italienska och den österrikiska regeringen har dessutom gjort gällande att en extensiv tolkning av artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 skulle få den följderna att personkretsen som omfattas av beslut nr 1/80 utvidgades alltför mycket genom att ett oöverskådligt antal tredjelandsmedborgare gavs rätt att åberopa bestämmelsen.
- 61 I detta avseende är det tillräckligt att erinra om att det enligt artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 uttryckligen krävs ett tillstånd för att förena sig med den invandrade turkiska arbetstagaren, vilket ska beviljas i enlighet med bestämmelserna i den mottagande medlemsstatens lagstiftning (domarna i de ovannämnda målen Ayaz, punkterna 34 och 35, samt Derin, punkt 63).
- 62 Detta villkor, vars syfte är att från tillämpningsområdet för artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 utesluta turkiska arbetstagares familjemedlemmar som rest in i den mottagande medlemsstaten och är bosatta där i strid med lagstiftningen i denna stat (domen i det ovannämnda målet Cetinkaya, punkt 23), har sin förklaring i att familjeåterföreningen, inom ramen för associeringen mellan EEG och Turkiet, inte utgör en rättighet för familjemedlemmar till en invandrad turkisk arbetstagare, utan i stället grundar sig på ett beslut som de nationella myndigheterna fattar endast genom tillämpning av lagstiftningen i den aktuella medlemsstaten med förbehåll för grundläggande rättigheter (domen i det ovannämnda målet Derin, punkt 64).

- 63 Att låta en turkisk arbetstagares familjemedlemmar som inte är turkiska medborgare omfattas av tillämpningsområdet för artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 kan av samma skäl inte heller påstås utgöra en, mot artikel 59 i tilläggsprotokollet stridande, förmånligare behandling av dem i förhållande till en unionsmedborgares familjemedlemmar vilka inte är medborgare i en medlemsstat.
- 64 I motsats till det system som är tillämpligt för en turkisk arbetstagares familjemedlemmar, har unionsmedborgares familjemedlemmar som är tredjelandsmedborgare enligt artikel 5.2 i direktiv 2004/38 nämligen rätt att resa in i medlemsstaterna enbart under förutsättning att de innehar ett inresevisum eller ett giltigt uppehållstillstånd.
- 65 Tolkningsfrågan ska följaktligen besvaras enligt följande: Artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 ska tolkas så, att en turkisk arbetstagares familjemedlemmar som är medborgare i ett tredjeland som inte är Turkiet har rätt att i den mottagande medlemsstaten åberopa de rättigheter som följer av denna bestämmelse när alla övriga villkor däri är uppfyllda.

Rättegångskostnader

- 66 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artikel 7 första stycket i beslut nr 1/80 av den 19 september 1980 om utveckling av associeringen – som antogs av det associeringsråd som inrättades genom avtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Turkiet, vilket undertecknades den 12 september 1963 i Ankara av Republiken Turkiet, å ena sidan, och av medlemsstaterna i EEG och gemenskapen, å andra sidan, och ingicks, godkändes och bekräftades för gemenskapens räkning genom rådets beslut 64/732/EEG av den 23 december 1963 – ska tolkas så, att en turkisk arbetstagares familjemedlemmar som är medborgare i ett tredjeland som inte är Turkiet har rätt att i den mottagande medlemsstaten åberopa de rättigheter som följer av denna bestämmelse när alla övriga villkor däri är uppfyllda.

Underskrifter